

LEŽ ÚTOČÍ

NA NÁŠ NÁROD

(KAREL ČAPEK)

LEŽ UČÍ LIDI SE NAVZÁJEM NENÁVIDĚT

„Bože, který jsi stvořil národy a všem jsi vdechl touhu žít ve cti, zbav dnešní svět toho nejhoršího: lži. Lži, která podpírá a připravuje násilí a učí lidi nenávidět se navzájem. Lži, která otravuje národy a vykopává mezi nimi propasti, jež snad ani desítky let nevyrovnají.

KAŽDÁ LEŽ ZAJDE, ALE

Bože, jak se bude vyvíjet Evropa obluzená tolika nenávistnými lžemi! Jak bude možné soužití mezi lidmi a národy, je-li mezi ně vrženo tolik urážek, tolik opovržení a vzteků! Copak si snad někdo představuje, že tento stav ducha může trvat bez konce? Copak si věčně má soused ošklivět suseda a čekat jen na příležitost, aby mu zasadil mstivou a úkladnou ránu? I po válce si mohou národy podat ruce; mohou si sebe rytířsky vážit a navázat vztahy důvěry. Ale na bojišti lži nebude navěky důvěry ani cti; každá lež zajde, ale zůstane po ní nenávist a opovržení; tělo se zahojí dřív než duše.

Bože, jak hrozně je zraňována duše tohoto národa, jak tohle se má jednou zahojit nebo odpustit! Copak se toho nezhrozí národové, jaký nenávistný, navěky zlý a nepřátelský svět se takto buduje? Nemá snad nikdy být mír nebo aspoň oddech v křečovitém smrtelném nenávidění?

KDO ŠÍŘÍ ZÁMĚRNĚ LEŽ, NEMŮŽE SI BÝT NIČÍM JISTÝ

Bože, vrať světu pravdu! Bude to víc než smlouva míru, bude to cennější než každé spojenectví. Nikdo, žádný národ, žádný stát si nebudiž jist, pokud mohou být lidské vztahy kdykoli korumpovány nástroji lži. Nebude jistoty, nebude smluv, nebude ničeho platného a bezpečného, pokud vědomí kteréhokoliv národa bude zkřivováno záměrnou lží. Za každou lží jde úklad a násilí; každá lež je útok na bezpečí světa. Nikdo nebude žít v míru ani za nejsilnější hradbou z oceli a betonu; okřídlená lež se vysměje všem vašim pevnostem.

LEŽ PODNIKNE GENERÁLNÍ ÚTOK NA NÁŠ STÁT

Zbavit svět lži je víc než odzbrojení. Jaké to bylo divné jasnozření, když náš Masaryk vepsal do našeho státního znaku slova „Pravda vítězí“. Jako by tušil, že jednou lež podnikne generální útok na náš stát a národ, a už předemrazil heslo pro toto utkání. S tím heslem můžeme jít do boje; ale jenom s tím heslem může jít celý svět do míru. Neboť jenom bez lži se mohou lidé a národy dorozumět, ať mluví jazykem kterýmkoliv.

Bože, vrať světu pravdu!“

(Karel Čapek 25. 9. 1938)

*Lidové noviny 25. 9. 1938, strana 2. Zdroj: www.digitalniknihovna.cz/mzk.
Redakčně upraveno.*